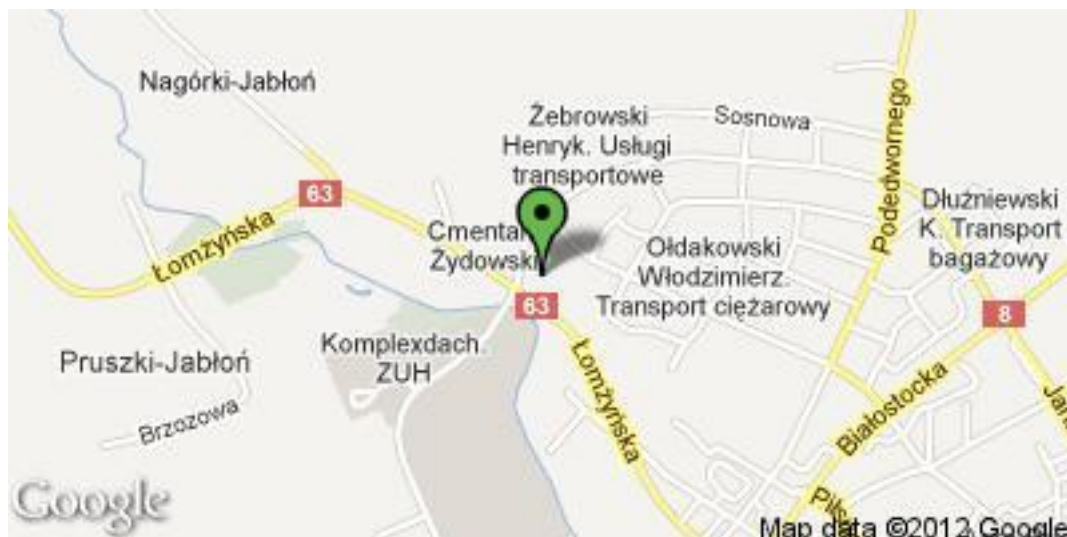

Cmentarz żydowski z pocz.XIX wieku.

Współrzędne: Szerokość - 52.990572, Długość - 22.235448

Początkowo zmarłych z Zambrowa grzebano na kirkucie w Jałbonce. Kirkut w Zambrowie założony został być może już na początku XIX stulecia, a z całą pewnością przed rokiem 1829, z tego okresu bowiem pochodzi najstarsza zidentyfikowana tu macewa. Usytuowany na stromej skarpie nad rzeką Jabłonką, przy dzisiejszej ulicy Łomżyńskiej, nekropola znajduje się w odległości około 1 kilometra na północ od rynku, stanowiącego do II wojny światowej centrum zambrowskiej dzielnicy żydowskiej. W 1890 roku kirkut został powiększony, obejmując łącznie ok. 2,6 ha i będąc miejscem pochówku żydowskich mieszkańców Zambrowa oraz okolicznych miejscowości. Stawiane tu macewy, w większości wykonywane z gładkich narzutowych, posiadały ciekawą dekorację reprezentującą wysoki poziom sztuki kamieniarskiej i były polichromowane.

W znacznej części zdewastowany w czasie okupacji, po zakończeniu działań wojennych kirkut stopniowo popadał w ruinę, choć jeszcze w latach 90. XX stulecia znajdowało się tu około 200 nagrobków. W latach 60. ubiegłego stulecia władze miasta planowały utworzenie na terenie nekropoli parku miejskiego, jednakże projekt ten nie został zrealizowany. Pod koniec lata 80. XX wieku teren cmentarza został zabezpieczony prowizorycznym ogrodzeniem, wycięto też część porastających go zarośli. Odslonięcie nagrobków przyczyniło się paradoksalnie do szybkiej dewastacji kirkutu, na skutek grabieży i niszczenia płyt przez miejscową ludność. Najlepiej zachowane macewy znajdują się w północnej, najtrudniej dostępnej części kirkutu, większość spośród pozostałych macew została zdewastowana.

Informacje pochodzą ze strony Wirtualny Sztetl.

Cmentarz żydowski z XIX, wpisany jest do rejestru zabytków pod nr: 372 z 29.07.1988